

NARVIK KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE

Narvik kommune er medlem av LVK, Landssammenslutningen for vassdragskommuner. Vi slutter oss til uttalelsen LVK har utarbeidet, men vil med denne uttalelsen påpeke noen forhold vår kommune er spesielt opptatt av.

Eiendomsskattens betydning for den lokale velferden

Narvik har hatt eiendomsskatt siden først på 1900-tallet. Fra skatteåret 2010 så kommunen seg nøyd til å utvide skatteområdet til å gjelde hele kommunen. Narvik kommune har således forholdt seg lojalt til Regjeringens henstilling om å utnytte eget inntekstgrunnlag.

Det siste året har inntektene fra eiendomsskatten utgjort ca. 90 mill., herav 27,7 mill fra kraftverksbeskatningen, 32,3 mill fra øvrig verk og bruk og resten fra bolig- og ordinær næringslivsbeskatning.

Med et totalbudsjett på rundt 1 milliard er det lett å se eiendomsskattens betydning for det tjenestetilbudet kommunen gir.

Kommunens økonomi

Finansdepartementet presentasjon av vertskommunene for vannkraftverkene etterlater et inntrykk av at vertskommunene er særlig velstående kommuner.

Narvik kommune er en historisk industrikommune som sliter med stram økonomi og krav om å oppfylle lovpålagte tjenester og velferdstilbud for innbyggerne. Kommunen er i dag på ROBEK-listen.

Kommunen følger en forpliktende plan for å dekke tap knyttet til tidligere underskudd 2007/2008 innen 2016. Arbeidet er kommet i gang for å redusere kostnader og øke inntekstgrunnlaget. Til sammen 62 årsverk er effektivisert bort i perioden 2009/2010. Ytterlig 46 årsverk er vedtatt redusert.

Narvik kommune har tatt ut inntekspotensialet, samt redusert tjenester og vedlikehold til et nivå som er på grensen av det forsvarlige.

Narvik kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2010 til 2011 er lavere enn gjennomsnittet for alle kommuner. Kommunen får ikke tilstrekkelig kompensert for den negative veksten gjennom inntektgarantitilskuddet og skjønn.

Den samlede fordelingseffekten som følge av ny kostnadsnøkkel gir størst effekt for kommunen og er bl.a knyttet til at Narvik har færre yngre i grunnskolealder og flere eldre. Vekting av disse aldersgruppene er endret i fordelingsnøkkelen og forsterker omstillingskravet for Narvik kommune om effektivisering, etablering av stordriftsfordeler med tilhørende strukturendringer. Narvik har frem til og med 2010 hatt en utgiftsindeks på over snittet og i 2011 en indeks under snittet.

Eiendomsskatten inngår som kjent ikke i inntektssystemet til kommunene.

Kraftkommunene som avgir store og verdifulle naturressurser unngår derved at denne inntekten utjevnes i inntektssystemet, slik f.eks naturressursskatten gjør.

Endringer i eiendomsskatteordningen må sikres til de kommunene som varig avgir naturressursene, gi økte inntekter i tråd med den reelle verdiutviklingen og i størst mulig grad være forutsigbare for kommunene.

Den oppturen kraftbransjen har hatt de senere år skulle gitt betydelig økt eiendomsskatt. Slik er det ikke og slik er det ikke gitt at det vil bli selv om maksimums- og minimumsverdiene justeres i tråd med departementets forslag, altså at man inflasjonsjusterer maksimumsverdien. De reelle verdiene av kraftverkene i Narvik er til dels mye større enn en inflasjonsjustert maksimumsverdi vil fange opp. Dersom man så, slik departementet drøfter, hever diskonteringsrenten, vil Narvik kommune få **reduserte eiendomsskatteinntekter**. Dette er ikke i tråd med departementets ønske, men fremstår som en følge av høringens forslag kombinert med en rente på det nivået Energi Norge tilrår.

Narvik kommune krever at maksimums- og minimumsverdiene ikke bare inflasjonsjusteres, men oppheves.

Vi er inneforstått med at risikotillegget i kapitaliseringsrenten kan bli hevet noe og vi merker oss de divergerende syn på risikofri rente som er tatt opp av Energi Norge og i rapporten om temaet, utarbeidet for LVK av professor Bjarne Jensen. Narvik kommune aksepterer at samlet diskonteringsrente heves noe, men nivået må på ingen måter nærme seg forslaget fra Energi Norge. Et stabilt nivå på rundt 5 % må tilstrebes og prinsipper for dette vedtas nå. For å unngå for store svingninger i faktisk eiendomsskatteinntekt fra ett år til et annet tør vi anbefale at departementet utreder en ordning med å utjevne diskonteringsrenten over flere år.

Maksimums- og minimumsreglene – en midlertidig løsning

I forbindelse med kraftskattereformen (1997), jf. Ot.prp. nr. 23 (1995-96), vedtok Stortinget overgang til ny verdsettelsesregel for kraftverk med målsetting om i større grad å treffe markedsverdiene på det enkelte kraftverk. Reglene om maksimums- og minimumsverdier for eiendomsskatt på kraftverk kom inn som et korrigerende tiltak da denne delen av kraftskattereformen ble satt ut i livet. Vi oppfatter innføringen av maks- og minimumsverdier pr kilowattimer som en midlertidig løsning. At det ikke ble gjort bestemmelser om bl.a. inflasjonsjusteringer ved innføringen indikerer også det.

De reelle verdiene på våre større kraftskatteobjekter er nå betydelig høyere enn det vi gis anledning til å skrive ut skatt på grunnlag av.

Narvik kommune har sett seg nødt til å innføre eiendomsskatt også for hytter og hus i hele kommunen. Selv om det er andre beregningsmetoder for denne eiendomsskatten er hovedprinsippet det samme, nemlig skattlegging ut fra reell omsetningsverdi på skatteobjektet.

Usaklig forskjellsbehandling av skatteyttere

Narvik kommune har inntekter på ca 30 mill. fra verk og bruk som ikke takseres av sentralskattekontoret. Vi har konkurranseutsatt industri i vår kommune som må betale eiendomsskatt fullt ut med grunnlag i verkets verdi på takseringspunktet.

Takseringsmetodene er forskjellig, men ellers følger denne konkurranseutsatte industrien og vannkraftverkene samme regler hva gjelder fastsettelse av årlig eiendomsskatt.

Vannkraftverkene har i dag et tak på sin skattlegging (pga. maksimumsverdi) som ligger under eiendommenes verdi. Dvs, at ved høy produksjon og høye priser blir kraftverkene skjermet mot høy beskatning. Den konkurranseutsatte industrien blir ikke skjermet mot høy beskatning selv når produksjonen må stoppe opp og personell permitteres.

Vi finner ingen grunn til å gi kraftbransjen noen form for skatterabatt og ønsker ikke at det startes en debatt om forskjellsbehandling av ulike skattytere. Med økte kraftpriser vil skatterabatten øke til en bransje som ikke akkurat synes å slite tungt. Det vil neppe andre skattytere akseptere.

Av departementets notat fremgår at en oppheving av reglene vil få omfordelingsvirkninger mellom staten og vertskommunene. Vi deler ikke det vi oppfatter som departementets bekymring for at dette vil føre til problematisk økte inntektsforskjeller mellom kommunene.

For Narvik kommune er det viktig å holde fast ved prinsippene i lovverket. Å inflasjonsjustere maksimums- og minimumsverdiene er i så måte ikke godt nok. Eventuelt uønskede omfordelingsvirkninger mellom stat og kommune, som vi mener er mindre dramatiske enn departementet fremstiller, må kunne løses med andre virkemidler enn å omgå viktige hovedprinsipper i lovverket.

Dersom man opphever maks- og minimumsverdien og ikke endrer diskonteringsrenten, er det beregnet at Narvik kommune vil få økt årlig eiendomsskatt fra (større) kraftanlegg med kr. 17.mill. Dette gir etter vårt syn uttrykk for en høyst berettiget andel av verdiøkningen som bransjen har hatt de siste årene. Vi finner det likevel rimelig med en viss oppjustering av diskonteringsrenten, som igjen vil gi en noe mindre inntektsøkning til oss som vertskommune.

Vertskommuner og eierkommuner/staten – små mot store

Staten er største eier i kraftbransjen og store byer har vesentlige eierposter i store kraftselskaper, mens mindre kommuner gjerne er medeiere i mindre selskaper. Slik har Narvik kommune en eierpost i det lokale energiverket.

Med høye kraftpriser har bransjen hatt et grunnlag for gode økonomiske resultater de siste årene. Dersom overskudd ikke er brukt til strategiske satsinger på ny produksjon, oppkjøp i bransjen eller nye produkt/tjenestekområder, har eierne fått være med på det

vi tør nevne som en utbyttefest. Dette har gitt viktige inntekter som vi i seg selv har forståelse for at verken Staten eller større bykommuner vil miste. Vertskommunene har imidlertid ikke fått være med på denne festen ved at maksverdiene har slått inn og satt et tak på eiendomsskattegrunnlaget. Etter det vi forstår har nå mer enn 90 % av landets ca. 340 kraftproduksjonsanlegg nådd maksimumsgrensen. Vi har ikke lenger en skatt basert på anleggenes reelle markedsverdi, men i stor grad en avgift.

Et annet moment er at eiendomsskatt er fradragberettiget for skattyter ved beregning av ordinær inntektsskatt og grunnrenteskatt. Totalt provenytap for Staten av en eventuell oppheving av maks. og minimumsreglene utgjør om lag 490 millioner, der kommunenes eiendomsskatteinntekter er beregnet å stige med totalt 840 millioner (ref departementets høringsnotat).

Departementets tilrådte løsning fremstår som et forsøk på å reparere den åpenbare uretten som har oppstått. Uretten er godt synliggjort ved økte utbytter og økte skatter til særlig Staten, mens kommunenes inntekter av eiendomsskatt har stagnert. Departementets høringsforslag fremstår imidlertid som en halv løsning. Vi mener å se en begrunnelse i at departementet ikke liker det som oppfattes som store inntektsforskjeller mellom kommuner og departementet synes ikke å være tilfreds med det økonomiske tapet Staten selv og store eiere må bære. Narvik kommune er ikke spesielt bekymret for følgene av slikt tap og mener Staten og store eierkommuner har gode muligheter til å erstatte sitt inntektstap.

Departementet bør ikke fortsette å ivareta særregler i skattelovgivningen og gjøre disse ennå mer infløkte for å ivareta Statens egne skatteinntekter og sikre viktige utbytteinntekter for eierne av vannkraftanlegg på bekostning av vertskommunene.

Narvik kommune mener saken er egnet til å synliggjøre at store deler av landets økonomiske verdier faktisk ennå ligger i distriktene og de stedegne naturressursene. De økonomiske interessene til eierkommunene og til Staten kan ikke settes over en reell vurdering av de verdiene som ligger i kraftanleggene med tilhørende legaliserte og ordinære eiendomsskattelegging av disse.

Kommunen følger saken med stor interesse og går gjerne i direkte dialog med departementet om de forhold vi har tatt opp.

Tare Nysæter
(Vereksfører)

Karen Margrethe Kuxen
Ordfører

Wiggo Lauritzen
Wiggo Lauritzen
Rådmann